

JAVNI POZIV MINISTRU ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI, LUKI MESCU, OB USKLAJEVANJU MINIMALNE PLAČE ZA LETO 2025

Ljubljana, 17. 12. 2024

Spoštovani minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Luka Mesec!

V začetku leta 2025 boste na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ponovno sprejeli odločitev o višini uskladitve minimalne plače za leto 2025. V Sloveniji je minimalna plača od leta 2021 naprej definirana kot znesek, ki je vsaj 20 % in ne več kot 40 % višji od izračunanih minimalnih življenjskih stroškov. **Spodaj podpisane organizacije vas pozivamo, da se letos odločite za najvišjo uskladitev minimalne plače, kot jo omogoča zakon, ter da vsakoletno na novo preračunate minimalne življenjske stroške.**

Ob usklajevanju minimalne plače vam zakon omogoča, da poleg življenjskih stroškov upoštevate tudi druge kazalnike: gospodarsko rast, stanje zaposlenosti ter rast povprečne plače. Že v letu 2024 se je minimalna plača dvignila le za zakonsko obvezujoč minimum: za 4,2 %, čeprav je, glede na dostopne podatke, **povprečna plača leta 2023 narasla za 9,7 % (v javnem sektorju za 10,3 %), dobički podjetij pa so v letu 2023 glede na leto 2022 narasli za kar 10 %. Povprečna rast cen je v letu 2023 znašala 7,7 %.** V praksi je to pomenilo, če upoštevamo metodologijo Statističnega urada RS (SURS), da je kupna moč minimalne plače (tj. realna minimalna plača) v letu 2024 upadla za 3,4 %. **Če bo uskladitev minimalne plače tudi letos zgolj minimalna, bo njena kupna moč znova padla, to pa v praksi pomeni, da bo še dodatno padel življenjski standard delavcev in delavk, ki prejemajo minimalno plačo. Prav tako se v tem letu radi pohvalite, da imamo rekordno nizko stopnjo brezposelnosti, kar predstavlja le še dodatno spodbudo za delitev ustvarjenega bogastva s tistimi, ki to bogastvo dejansko tudi ustvarijo: delavci in delavkami.**

Poleg tega zahtevamo tudi, da se začne minimalne življenjske stroške, ki predstavljajo osnovo za vsakoletno uskladitev minimalne plače, izračunavati vsako leto na novo. Če pri usklajevanju minimalne plače uporabljamo nekaj let stare podatke o minimalnih življenjskih stroških, se znajdemo v situaciji, kjer minimalna plača ne pokrije niti dejanskih stroškov življenja, kaj šele zagotavlja 20-40 % več od tega.

Kot verjetno veste, je prag tveganja revščine v Sloveniji po zadnjih podatkih za leto 2023 postavljen na 903 EUR, neto znesek minimalne plače, ki so jo ljudje prejeli leta 2024 pa je bil 902,07 EUR, torej že pod pragom tveganja revščine. Po podatkih SURS-a iz leta 2022 minimalno plačo v Sloveniji prejema okoli 86.565 delavk in delavcev – **torej pod pragom tveganja revščine živi kar 86.565 ljudi, ki so zaposleni.** Številni med njimi, tako

prodajalke, bolničarji, čistilci, oskrbovalke, hišniki, strežniki, kuharji, šoferke, gradbeniki, negovalci in drugi, prejemajo osnovne plače celo nižje od minimalne plače. **Tem delavkam in delavcem se vsak evro pomembno pozna.**

V sektorjih, kjer prevladujejo kratkotrajne in prekarne oblike dela, se delavci že dolgo soočajo s tveganjem revščine. Še predobro razumemo, kaj pomeni preživeti z 902 EUR na mesec. In vsem delavcem ter delavkam, ki so morali preživeti leto 2024 s takšno plačo, je jasno, da je bila uskladitev v preteklem letu prenizka.

Usklajevanje minimalne plače zgolj z uradno stopnjo inflacije (ki med drugim podaja tudi popačeno sliko vsakodnevne druginje) in nekaj let zastarelimi podatki o minimalnih življenjskih stroških, tako nikakor ne rešuje vse večjega problema revščine zaposlenih. Cene hrane in brezalkoholnih pijač so se predlani okrepile za 18,6 %, lani še za dodatnih 4,6 %. Stanovanjski stroški so se predlani zvišali za 14,7 % ter lani za 8,8 %. Ob prenizkih plačah v kontekstu stanovanjske krize in krize druginje smo prišli do anomalije, ko polno zaposleni delavci postajajo t. i. 'socialni problem'. Minimalna plača enostavno ne zadostuje za najemnino, položnice in hrano, kaj šele za kakršenkoli drug življenjski podvig: že en sam nepredviden strošek lahko družino pahne v hudo stisko. Povsem sramotno pa je, da se takšno stanje vzdržuje v času hitre gospodarske rasti in rekordno nizke brezposelnosti!

Posebej opozarjamo tudi na položaj študentov delavcev in delavk. Podražitev vsakdanjih in stanovanjskih stroškov še zdaleč ni bila upoštevana ne v letošnji in ne v lanski uskladitvi minimalne urne postavke za študentsko delo. Študenti in študentke ter dijaki in dijakinje so celo leto 2024 delo opravljali z realno izgubo, saj se je minimalna urna postavka uskladila le z letno inflacijo preteklega leta, kar je povzročilo, da se je realna minimalna urna postavka (z vidika kupne moči) celo znižala za 2,8 %, kljub navideznemu dvigu. **Zahtevamo, da se letošnji dvig uskladi za 5,5 %, ki je ocenjen na podlagi napovedane letne inflacije (2,3 %), ter razlike med letno in povprečno inflacijo v letu 2023 (3,2 %), s katero se popravi krivica, storjena leta 2024 s prenizko uskladitvijo.** Študentsko delo in usklajevanje njegove minimalne urne postavke je zgolj malenkostna izboljšava materialne situacije študentstva in dijaštva. Konkretno izboljšave lahko dosežemo samo, če gredo te z roko v roki z drugimi progresivnimi politikami na področju študentstva in mladih.

Minimalna plača bi v Sloveniji naj predstavljala najnižji znesek, ki ga mora prejeti vsak zaposlen delavec oz. delavka. **Ta znesek mora biti najmanj v takšni višini, ki ljudem omogoča dostojno in kakovostno življenje:** nesprejemljivo je, da imamo v Sloveniji revščino (po zadnjih podatkih kar 264.000 ljudi!), **še posebej zaskrbljujoče pa je, da je v Sloveniji vedno več ljudi, ki opravljajo delo, pa kljub temu živijo pod pragom tveganja revščine.**

Glede na vsa navedena dejstva torej menimo, da ne le, da so **trenutno v Sloveniji idealni pogoji za najvišjo možno uskladitev minimalne plače**, ampak da je ob trenutni visoki zaposlenosti, kljub temu relativno visoki stopnji revščine in visokih dobičkah, ki jih ustvarja gospodarstvo na plečih delavcev, **tudi edino smotrno, da s čim višjo uskladitvijo minimalne plače vsaj delno poskrbimo za malenkost bolj pravično delitev bogastva, ki ga konec koncev ravno delavci tudi ustvarijo**. Naj vas spomnimo, da ste to obljubili tudi v koalicijski pogodbi in vaših predvolilnih zavezah.

Podpisane organizacije:

Sindikat Mladi plus
Društvo Iskra
Sindikat ZASUK
CEDRA - Center za družbeno raziskovanje

Poslano:

- minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Luka Mesec
- Glavna pisarna Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

V vednost:

- mediji